

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยได้แบ่งทักษะการบริหารออกเป็น 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอดและเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครแต่ละด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ทางการบริหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 34 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ การใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบริหารในแต่ละด้านของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค และเมื่อพิจารณาระดับความต้องการในแต่ละด้านเป็นรายข้อ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาความสามารถจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความต้องการพัฒนาวิธีการบริหารงบประมาณ และมีเทคนิคในการปรับแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับงบประมาณ ได้เป็นอย่างดี

2. ทักษะด้านมนุษย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาความสามารถนำนโยบายของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความต้องการพัฒนาความสามารถสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาความสามารถมองเห็นภาพรวมของหน่วยงานและความสัมพันธ์ของแต่ละงานได้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความต้องการพัฒนาความสามารถกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของหน่วยงานนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหาร ในแต่ละด้านของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน มีความต้องการพัฒนาทักษะทั้ง 3 ด้าน ถ้ายกสิ่งกัน คือ มีความต้องการพัฒนาทางด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือทักษะทางด้านมนุษย์ และทักษะทางด้านเทคนิค ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากระดับความต้องการในแต่ละด้านเป็นรายข้อ สามารถสรุปได้ดังนี้

ทักษะด้านเทคนิค พบว่า ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับความสามารถจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้ สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันได้เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ความต้องการพัฒนาวิธีการบริหาร งบประมาณและมีเทคนิคในการปรับแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับงบประมาณได้เป็นอย่างดี

สำหรับผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มีความต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบันได้ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ มีความต้องการพัฒนาวิธีการบริหารงบประมาณ และมีเทคนิคในการปรับแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับงบประมาณได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก

ทักษะด้านมนุษย์ พบว่า ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับความสามารถนำนโยบายของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ความสามารถสังเกตความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรวดเร็ว และหาวิธีจูงใจไปสู่แนวทางที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม

สำหรับผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มีความต้องการพัฒนาความสามารถสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม อยู่ใน

ระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ มีความต้องการพัฒนาความสามารถนำนโยบายของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากค่า

ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับความสามารถกำหนดนโยบายจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ความสามารถจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานที่ปฏิบัติและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ความสามารถเข้าใจสาเหตุของการขัดแย้ง และแก้ไขความขัดแย้งในหน่วยงาน ได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ความสามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของหน่วยงานนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ได้ถูกต้องกับเหตุการณ์เสมอมา

สำหรับผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความต้องการพัฒนาสามารถมองเห็นภาพรวมของหน่วยงาน และความสัมพันธ์ของแต่ละงาน ได้อย่างชัดเจน เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ ความต้องการพัฒนาความสามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของหน่วยงานนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารมีความต้องการพัฒนาทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับแต่ละด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านเทคนิค แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนของ Katz (1974) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริหารระดับสูงมีความจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอด สำหรับทักษะด้านมนุษย์ มีความสำคัญและจำเป็นแก่ผู้บริหารทุกระดับ ส่วนด้านเทคนิค ผู้บริหารระดับล่าง จะมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มากที่สุด โดยสามารถสรุปความต้องการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหารด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถมองเห็นภาพรวมของหน่วยงานและความสัมพันธ์ของแต่ละงาน ได้อย่างชัดเจน และความต้องการพัฒนาความสามารถกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติได้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ซึ่งตรงกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ กรมสามัญศึกษา (2533) ได้กำหนดไว้คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการ

กำหนดนโยบาย และชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน เป็นผู้วิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ และนำมาวางแผนนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ

ความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหารด้านมนุษย ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการนำนโยบายของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและความต้องการพัฒนาความสามารถสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะด้านมนุษย เป็นความสามารถของผู้บริหารในการทำงานกับคน ในการใช้คนเพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ มีความเข้าใจในการสร้างและใช้แรงจูงใจ

ความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหารด้านเทคนิค ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถจัดทำแผนงานหรือ โครงการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันได้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537) ที่ระบุว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของสถานศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แผนงานของกรม กระทรวง มีความสามารถในการตัดสินใจและขจัดความขัดแย้ง มีความรู้ความเข้าใจแผนเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐบาลและปัญหาการเมืองของประเทศเพื่อประโยชน์ทางด้านการบริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษา

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับความต้องการพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนในระดับการศึกษาอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละระดับต่อไป

2. เมื่อมีผู้เกี่ยวข้องนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารให้ดีขึ้นแล้ว ควรทำการศึกษาซ้ำอีกครั้งว่า ผลที่ได้เป็นไปในทางที่เหมาะสม และได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับความต้องการพัฒนาทักษะของผู้บริหารอย่างไร

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้

1. จากผลการวิจัย ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นทักษะที่ผู้บริหารต้องการพัฒนามากที่สุดเนื่องจาก เป็นทักษะที่ช่วยให้งานสำเร็จและจำเป็นในการบริหารงาน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรที่จะให้ความสำคัญในการจัดฝึกฝนให้ผู้บริหาร มีทักษะด้านความคิดรวบยอดมากยิ่งขึ้น

2. สามารถนำผลการค้นคว้าแบบอิสระมาปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคคลที่ทำหน้าที่บริหาร ในระดับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร ให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะในการบริหารต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved